

Les xarxes socials com a recurs educatiu

Aplicació didàctica en la formació del professorat de secundària

Pilar Garcia Vidal

IES Serpis, València
Universitat de València

Alicia Martí Climent

IES L'Om, Picassent (València)
Universitat de València

L'ús de les xarxes socials amb finalitats educatives afavoreix l'aprenentatge col·laboratiu i l'intercanvi d'informació. Aquest article presenta una experiència de l'ús de les xarxes socials com a recurs educatiu, concretament de la plataforma Ning, amb la finalitat d'animar el professorat perquè les utilitze en la seua pràctica docent. La xarxa Ning té l'avantatge de disposar d'un entorn privat per als membres del grup que permet personalitzar el treball del curs dins d'una comunitat virtual particular. A més, potencia la interacció comunicativa i possibilita incloure-hi diferents materials multimèdia i recursos produïts tant pel professorat com per l'alumnat.

Paraules clau: *xarxa social, aprenentatge col·laboratiu, interacció comunicativa, ensenyament de llengües, competència TIC.*

Social networks as an educational resource. Teaching application in training secondary teachers

The use of social networks for educational purposes fosters collaborative learning and information exchange. This article presents an experience of the use of social networks as an educational resource, specifically the Ning platform to encourage teachers to use them in their lessons. The Ning network has the advantage of having a private area for group members so they can personalise their work on the course within a particular virtual community. In addition, it also strengthens communicative interaction and makes it possible to include different multimedia materials and resources procured by both teachers and students.

Keywords: *social network, collaborative learning, communicative interaction, language teaching, ICT competence.*

Les xarxes socials són llocs web que permeten compartir de manera virtual allò que fem quotidianament (activitats diverses) i també allò que creem o que trobem a la xarxa (vídeos, música, imatges, etc.). Actualment, el jovent les utilitza sovint amb finalitats diverses, especialment per compartir missatges. Les més populars són Tuenti, MySpace i Facebook, i cadascuna té una funcionalitat diferent (Lara i altres, 2009). La primera va ser creada a l'Estat espanyol i està més orientada als joves. Com indica el seu nom, es

refereix a la generació dels vint, encara que els usuaris s'han estès a d'altres edats. MySpace està més orientada cap a perfils musicals, i Facebook abasta un àmbit més general. És, doncs, a partir d'aquest fet que naix la nostra proposta didàctica: l'ús de les xarxes socials com a recurs educatiu.

D'entre les xarxes socials existents, l'experiència que presentem en aquest article es basa en la utilització de la xarxa Ning com a recurs didàctic (De Haro, 2009). Ning és una plataforma social en línia, però, a diferència d'altres, permet crear xar-

xes socials privades i invisibles a l'exterior, la qual cosa és fonamental per a treballar amb l'alumnat, sobretot en el cas dels menors d'edat. Es tracta, doncs, d'una xarxa social de tipus vertical,¹ en la qual els creadors tenen la possibilitat de controlar els continguts, en cas que siga necessari.

Altres avantatges de la utilització d'aquesta xarxa social són l'eliminació de la publicitat de Google de forma gratuïta de les xarxes socials educatives per a menors d'edat (si se li demana directament) i la possibilitat de ser traduïda a uns altres idiomes. Les xarxes socials de Ning admeten, en la seva versió gratuïta, 10 GB de continguts i 20.000 membres per xarxa.²

La nostra experiència es basa en l'aplicació d'aquest recurs de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), des de la perspectiva pedagògica de les tècniques de l'aprenentatge col·laboratiu i la creació de coneixement en xarxa, és a dir, les tecnologies per l'aprenentatge i el coneixement (TAC).³

Concretament, hem fet servir aquest recurs en l'assignatura de complements per a la formació disciplinària de l'especialitat de llengua i literatura catalana, dins del màster universitari en professo-

rat d'educació secundària de la Universitat de València, durant el curs acadèmic 2009-2010. Amb aquesta matèria, es pretén incidir en la relació de la didàctica de la llengua i la literatura amb les ciències del llenguatge, els programes específics d'atenció a la diversitat, l'educació plurilingüe, el paper que correspon al professor de llengua i literatura en l'estructura d'un centre de secundària i l'ús de les TIC en l'educació lingüística i literària. Tenint en compte aquest últim aspecte, vam pensar emprar aquest recurs de les TIC per treballar-hi. Vam decidir mantenir la part inicial del nom de la matèria en el títol del Ning que vam crear i vam afegir-hi una imatge identificativa amb els colors «complementaris» per indicar una relació *amb el nom* (<http://complements.ning.com/>) (imatge 1). En aquest sentit, la selecció de la llengua de la interfície era un aspecte fonamental per a utilitzar aquesta xarxa social en el marc d'una assignatura del màster de secundària adreçada al futur professorat de llengua i literatura catalanes. Així doncs, hem utilitzat una traducció de l'anglès al català per a la xarxa Ning realitzada per Antoni de la Torre,⁴ que es trobava al 80% aproximadament.

■ La comunitat virtual de *Complements*

Les persones som éssers socials i formem comunitats. En el món virtual, també n'existeixen amb algun objectiu comú. En el nostre cas, la comunitat virtual està formada per tot l'alumnat i el professorat de la matèria, com també per alguns professors convidats. Per tant, es tracta d'una comunitat virtual tancada.

De fet, dintre les diferents possibilitats que ofereix la plataforma Ning, vam triar la configuració privada, en la qual els qui hi arriben no poden veure la xarxa ni tampoc no hi poden demanar l'admissió. Per tant, únicament s'hi pot accedir per invitació directa per part dels administradors

Imatge 1. Pàgina principal del Ning *Complements*

o del creador. D'aquesta manera, ens asseguràvem l'ús exclusiu per part de l'alumnat i del professorat de la matèria. A més a més, com a comunitat virtual amb una finalitat educativa, hi ha un cert nivell de formalitat que d'altres comunitats virtuals no tenen.

Pel que fa a la comunicació entre usuaris, s'hi pot realitzar públicament o de forma privada. Així, la comunicació pública s'hi pot dur a terme mitjançant els missatges deixats al *mur* o pàgina principal del Ning, la participació en els diferents fòrums de discussió i els comentaris en les diverses activitats realitzades pels usuaris de la plataforma (entrades de bloc, vídeos, imatges, esdeveniments, etc.). D'altra banda, la comunicació privada es gestiona a través de missatges de correu intern a una persona en concret, a diversos usuaris o bé a tots els membres d'un grup o de la xarxa.

Convé afegir-hi que l'ús de la xarxa no és uniforme. De vegades, la comunitat virtual és molt activa, però, segons com, pot tenir molt poc nivell d'activitat. La interacció i el treball col·laboratiu augmenten o disminueixen en funció de l'època del curs, entre d'altres factors. Més encara, els creadors i els administradors de la xarxa acostumen a ser els més actius, mentre que la resta d'integrants es podria classificar en dues parts: els qui utilitzen la xarxa amb assiduitat i els qui pràcticament l'han abandonat amb el temps.

A més a més, l'existència d'una comunitat virtual crea uns certs llaços entre els seus membres, que s'estrenyen o s'afluixen amb el pas del temps. Per exemple: durant el període de pràctiques dels alumnes a l'institut,⁵ l'activitat a la xarxa va decaure considerablement i es va reprendre quan van acabar les pràctiques per a intercanviar fotos i impressions relacionades amb l'experiència que havien viscut als diferents centres. Fins i tot va aparèixer un nou terme per referir-se a les noves intervencions que es feien al Ning, que van passar a denominar-se *ninguejant* («Mentre puguem

D'entre les xarxes socials existents, l'experiència que presentem en aquest article es basa en la utilització de la xarxa Ning com a recurs didàctic. Ning és una plataforma social en línia, permet crear xarxes socials privades i invisibles a l'exterior, la qual cosa és fonamental per a treballar amb l'alumnat, sobretot en el cas dels menors d'edat

continuar utilitzant el Ning, podríem aprofitar per *ninguejar*», comentari extret del bloc de *Complements* el 21 de maig de 2010), a més, els participants van adoptar el nom de *ninguers*.

■ L'activitat docent a la xarxa

La xarxa Ning ens permet gestionar de forma centralitzada la nostra tasca docent. De fet, aquesta xarxa funciona d'una manera semblant a una aula virtual, en el sentit que permet, per exemple, tenir accés a materials diversos i també enviar missatges a l'alumnat, però, a més, facilita la proximitat entre el professorat i l'alumnat, com també el treball cooperatiu.

Complements, com a xarxa social, presenta un avantatge fonamental: l'acostament de l'aprenentatge formal i informal. Però aquest aspecte comporta alhora la necessitat d'ensenyar l'alumnat a participar-hi, ja que pot tendir a utilitzar-la només de forma personal, tal com es fa en altres xarxes socials. Per tant, els nois i les noies han d'aprendre a usar la xarxa i a col·laborar-hi tenint-ne en compte la finalitat acadèmica, a més de la possibilitat d'introduir-hi converses o suggeriments de caràcter més general i no específics de la matèria però d'interès comú per completar la seua formació, com poden ser activitats culturals, webs educatives o notícies relatives a l'actualitat sociolingüística.

Entre les diferents possibilitats que ofereix la plataforma Ning, vam triar la configuració privada, en la qual els qui hi arriben no poden veure la xarxa ni tampoc no hi poden demanar l'admissió

Un aspecte important de l'activitat docent a la xarxa és la possibilitat d'organitzar i coordinar el treball mitjançant la creació de grups de treball. Ning ofereix la possibilitat que els usuaris, el creador o els administradors de la xarxa creen grups i, d'acord amb la tipologia dels nostres alumnes, tots majors d'edat, era preferible que ells mateixos començaren a gestionar els grups des de la seua creació, per tal d'incentivar la col·laboració en la xarxa i el treball cooperatiu.

Així doncs, els alumnes es van repartir en cinc grups de tres i quatre persones. L'única cosa que se'ls va demanar va ser que no utilitzessin pseudònims, sinó el nom real de cadascú, i que hi inserissin una fotografia identificativa. Ara bé, la imatge que identificava els grups va anar variant en alguns casos, de la mateixa manera que va canviar la del seu perfil personal, que va passar a ser des d'una foto seua fins a la d'un personatge més o menys conegut o algun objecte que empraven simbòlicament.

Aquests grups de treball tenien com a objectiu final la realització d'un treball de recerca a partir d'unes instruccions donades pel professorat a través de la col·laboració en línia. D'aquesta manera, cada grup podia comunicar-se mitjançant el mur de la pàgina del grup o el fòrum de discussió.

A més a més, es va crear un grup de professorat, gestionat per les professores de l'assignatura, al qual es va convidar uns altres professors amb gran experiència docent en l'àmbit de la didàctica de la llengua i la literatura, per poder compartir les seues aportacions amb els membres de la xarxa.

Tot seguit, explicarem els diferents recursos que presenta la xarxa Ning i la seua utilització en l'assignatura de *complements*: bloc, fòrums de discussió, activitats, música, vídeos i fotografies; a més d'aplicacions i de caixes de text amb diccionaris, gramàtiques i recursos TIC-TAC.

1 Bloc

Cada usuari disposa del seu bloc. A través de la pestanya «Blogs», s'hi mostren els de tots els usuaris de la xarxa. Aquests admeten la incrustació de qualsevol tipus de codi (reproductors de música, documents, presentacions, etc.). Hi ha un total de 66 entrades de bloc des de gener fins a juny de 2010. Els principals temes tractats estan relacionats amb la matèria i amb aspectes d'actualitat de caràcter cultural i educatiu; per exemple: l'assetjament escolar al cinema, l'èxit de l'escola finlandesa o les convocatòries de borses de treball i d'oposicions docents.

2 Fòrums de discussió

Aquest recurs facilita el diàleg i fomenta la participació dels usuaris. Per tant, va més enllà de l'àmbit de l'aula tradicional. A la xarxa Ning, hi ha un fòrum general obert a tots els membres de la xarxa i un altre fòrum dins de cada grup en què només poden participar les persones que en formen part.

En el fòrum general, anomenat «Converses» en la nostra xarxa, s'hi poden tractar diferents temes de discussió, proposats pel professorat o per l'alumnat, sobre els temes que han sortit a classe: l'ensenyament de la llengua i la literatura, l'educació, etc. D'entrada, les primeres propostes de converses van ser creades per les professores del grup, però, amb el temps, l'alumnat es va engrescar a generar converses noves sobre temes que l'interessaven, com ara «cosetes de literatura» o «el pacte educatiu».

3 Activitats

Són esdeveniments programats temporalment, com ara reunions, exàmens, termini de lliurament

de treballs, etc. Si la persona que ha creat l'activitat ho ha fet públic, qualsevol podrà apuntar-s'hi. Aquest recurs ens va servir per fer públiques activitats culturals diverses relacionades amb la matèria o amb l'educació en general, com ara xerrades amb escriptors, concerts de música en català, representacions teatrals, etc.

4 Diccionaris i gramàtiques

Es van introduir enllaços a diferents diccionaris de català i a gramàtiques en línia d'ús habitual per facilitar les consultes dels alumnes. També es va inserir una webquesta⁶ sobre eines lingüístiques que es va treballar a classe.

5 Recursos TIC-TAC

La utilització de la plataforma Ning augmenta l'ús pràctic de les TIC, a més de l'aprenentatge col·laboratiu i la creació de coneixement, és a dir, les TAC. Amb aquest objectiu, vam crear un apartat de recursos TIC-TAC on s'inclouen enllaços amb altres plataformes Ning, webquestes, wikis⁷ i revistes digitals de caire educatiu.

6 Música i vídeos

A la xarxa, s'hi poden pujar fins a cent arxius de so per usuari amb una mida de 20 MB màxim per a cada un i també vídeos propis o bé enllaçar els de YouTube o d'altres serveis semblants. En *Complements*, s'hi van penjar vídeos relacionats amb l'educació, música en català d'actualitat i un *widget*⁸ de Catalunya Ràdio.

7 Fotografies

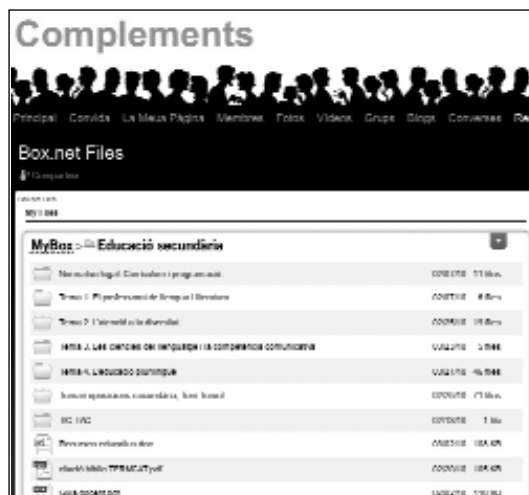
S'hi poden pujar fotografies que apareixen en forma de presentació a la pàgina personal. En aquest apartat, la nostra intenció va ser que l'alumnat hi penjara fotografies relacionades amb l'ensenyament, per exemple: la imatge del centre d'educació secundària on realitzaria les pràctiques del màster. No obstant això, el caràcter social de la

plataforma Ning suposà que s'hi inclogueren també fotos personals o imatges que volien provocar comentaris sobre temes d'altres àmbits.

8 Aplicacions

La xarxa Ning proporciona una sèrie d'aplicacions amb funcions molt diverses. En *Complements*, hi vam afegir l'aplicació Box.net (www.box.net) per poder descarregar el material del curs en diferents formats (MicrosoftWord, PDF, MicrosoftPowerpoint, etc.). D'aquesta manera, vam organitzar el material del curs en carpetes corresponents als diferents continguts de la matèria (imatge 2).

Finalment, cal dir que algunes de les funcions de la xarxa van ser descartades per manca de relació amb la finalitat de *Complements*, com ara el xat o el recordatori dels aniversaris. Possiblement, aquestes dues aplicacions podrien tenir més utilitat en l'alumnat menor d'edat, atès que el xat podria servir com a pràctica de la llengua escrita informal i l'aniversari podria contribuir a refermar el sentiment de comunitat educativa, però, en el nostre cas, com que es trac-

Imatge 2. Carpetes del Box de *Complements*

tava d'adults, la major part dels quals eren llicenciats en Filologia Catalana, vam considerar que el domini de la llengua escrita s'hauria de valorar amb un tipus de textos més elaborats, com ara les entrades de bloc, i els aniversaris no deixaven de ser una anècdota (imatge 3).

■ Avaluació de l'experiència presentada

L'ús de la xarxa Ning en *Complements* ha tingut molts avantatges en la nostra pràctica docent. De fet, la participació en la xarxa ha permès potenciar la interacció comunicativa, el contacte entre professorat i alumnat, la socialització, l'organització, la coordinació, la construcció compartida del coneixement i el treball col·laboratiu. També ha afavorit el desenvolupament de les habilitats lingüístiques i comunicatives, la competència bàsica en les TIC i l'acostament de l'aprenentatge formal i informal. A més, ha funcionat com a centre global de recursos. En concret, com hem pogut comprovar en l'avalua-

Imatge 3. Pàgina per afegir-hi les aplicacions de *Complements*

Algunes de les funcions de la xarxa van ser descartades per manca de relació amb la finalitat de *Complements*, com ara el xat o el recordatori dels aniversaris

ció de la matèria mitjançant la valoració qualitativa i quantitativa de l'ús de la xarxa, la participació ha estat molt elevada i adequada als objectius de l'assignatura. En acabar el període de docència presencial, es van revisar les intervencions de l'alumnat en *Complements* a partir de les entrades de bloc, els comentaris, els materials i els recursos aportats, la creació i la participació en les converses, les activitats proposades, els vídeos, les fotografies, la música i també la personalització del perfil.

D'altra banda, en finalitzar el curs del màster, es va recollir l'opinió dels alumnes sobre l'ús de la xarxa Ning en la matèria *Complements* amb un qüestionari on se'ls demanava la freqüència amb què havien utilitzat aquest recurs, les dificultats i les satisfaccions que hi havien trobat, les opcions de la xarxa que consideraven més interessants, el que els agradaria mantenir-ne o canviar-ne i si els havia facilitat l'aprenentatge. L'opinió majoritària dels alumnes va ser positiva i en les seues valoracions van destacar:

- La possibilitat d'interacció de la xarxa, ja que havia facilitat molt la comunicació, el contrast d'opinions i havia potenciat l'esperit de grup i les aportacions personals de professorat i alumnat amb experiències, inquietuds, curiositats i gustos (música, vídeos i fotografies).
- L'accessibilitat als principals recursos de la matèria.
- La funcionalitat en el treball del curs, perquè permetia resoldre dubtes de manera immediata i compartir treballs.

Tot i això, convé considerar alguns aspectes millorables de la xarxa, com ara la inclusió de més funcions en la pàgina del grup, a més del fòrum de conversa i del bloc, la privacitat d'una part del treball del grup i l'opció de crear grups dins d'un grup.

■ Conclusió

Qualsevol xarxa social afavoreix el contacte entre les persones. En aquest cas, la utilització de Ning ha permès mantenir el contacte entre el professorat i l'alumnat, tant pel que fa a la relació entre professors i alumnes, com a la relació entre els alumnes i entre els professors. Aquest espai d'interacció social ha facilitat molt l'elaboració de les tasques de la matèria de complements per a la formació disciplinària de l'especialitat de llengua i literatura catalana, com també la comunicació entre els diferents membres que hi treballem.

A més, la xarxa social actua com a centre global de recursos, en integrar-hi aplicacions diverses, apropa l'aprenentatge formal i l'informal, afavoreix el desenvolupament de les habilitats lingüístiques i comunicatives mitjançant l'hipertext que es configura amb la combinació de codis verbals gràfics i sonors, i la interacció comunicativa que es genera a través de la conversa i el debat a la xarxa. D'aquesta manera, cada usuari esdevé emissor i receptor de textos diversos.

D'altra banda, també ha contribuït a assolir la competència bàsica de tipus metodològic anomenada *tractament de la informació i competència digital*, establerta per la LOE, en el sentit que treballa diferents habilitats que van des de l'accés a la informació fins a la transmissió d'aquesta, tot usant suports distints, incloent-hi la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com a element essencial per informar-se, aprendre i comunicar-se.

La participació en la xarxa ha permès potenciar la interacció comunicativa, el contacte entre professorat i alumnat, la socialització, l'organització, la coordinació, la construcció compartida del coneixement i el treball col·laboratiu

Per tant, la xarxa social Ning ha permès la participació activa dels usuaris, la seua progressió en l'aprenentatge, la construcció compartida de coneixement, i ha facilitat la socialització, la comunicació, l'organització, la coordinació i el treball col·laboratiu. Es tracta, doncs, d'un recurs educatiu molt profitós en l'àmbit acadèmic, com ho poden ser unes altres plataformes que afavoreixen la comunicació i la interacció entre professors i alumnes.

Notes

1. De Haro (2010) distingeix entre xarxes socials horitzontals i verticals. Les horitzontals són aquelles en les quals no és possible garantir la privacitat del menor, ja que no es poden controlar els seus actes o la informació que rep a través de la xarxa. En canvi, les verticals es poden tancar a l'exterior i, per tant, existeix la possibilitat de controlar-ne els continguts.
2. En el nostre cas, hem fet servir la versió gratuïta que era accessible durant el curs 2009-2010, però, a partir de juliol de 2010, va passar a ser de pagament. Tenim previst, doncs, cercar una altra plataforma gratuïta amb possibilitats semblants.
3. TAC: tecnologies per l'aprenentatge i el coneixement. Traducció lliure del concepte anglosaxó *elearning* de Jordi Vivancos Martí, professor de secundària, formador en TIC i autor del bloc

Ticotac (<http://ticotac.blogspot.com/>). Trobem una sèrie d'accepcions de les TIC educatives en <http://ticotac.blogspot.com/2007/06/accepcions-de-les-tic-educatives.html>

4. Antoni de la Torre, professor de llengua a l'IES Joanot Martorell de València i autor del bloc *La paraula vola*.
5. El període de pràctiques en el centre de secundària es va desenvolupar durant un mes aproximadament, des del 13 d'abril fins al 21 de maig de 2010. Mentre els alumnes realitzen les pràctiques, no hi ha classes presencials del màster, ja que han d'assistir i participar en les classes de secundària amb el professor tutor que se'ls ha assignat. Després, han de presentar una memòria de les pràctiques al tutor del màster. En el cas de la matèria *Complements*, els alumnes havien de presentar un treball de recerca sobre el centre on havien realitzat les pràctiques al voltant dels programes d'atenció a la diversitat, l'educació plurilingüe i la presència de les TIC.
6. Segons assenyalen Alart i Ruaix (2008, p. 52), «el terme *WebQuest* és un neologisme format per dues paraules angleses *web* ('teranyina') i *quest* ('recerca'). La *WebQuest* és un format didàctic de recerca d'informació a Internet per part de l'alumnat dins del model d'aprenentatge per investigació o indagació».
7. Un wiki o una wiki és un lloc web dissenyat per realitzar el treball col·laboratiu. De fet, els usuaris d'una wiki poden crear i editar qualsevol pàgina del web.
8. És un complement que permet ampliar les possibilitats pròpies d'una plataforma. En la majoria d'entorns visuals, es poden personalitzar i modificar les barres laterals mitjançant la seua utilització. Per exemple: s'hi pot afegir un rellotge en català, un mapa que situa el país d'origen dels lectors o, com en el nostre cas, podem escoltar en directe Catalunya Ràdio des de la xarxa *Complements*.

Referències bibliogràfiques

- ALART, N.; RUAIX, J. (2008): *Recursos TIC per a la tutoria en l'educació secundària: Una visió pràctica a partir de la multiplicitat d'intel·ligències dels alumnes*. Barcelona. UOC.
- HARO, J.J. de (2009): «Les xarxes Ning a l'educació». *Tic i Tac: diversitat* [en línia]. <<http://ticdiversitat.wikispaces.com/C-La+xarxa+social+Ning>>. [Consulta: novembre 2009]
- (2010): «Redes sociales en educación», a Jornada Educar para la Comunicación y la Cooperación Social (Pamplona, 28 maig). Pamplona. Universidad de Navarra [en línia]. <<http://eduredes.ning.com/profiles/blogs/redes-sociales-en-educacion>>. [Consulta: maig 2010]
- LARA, T. i altres (2009): *La competencia digital en el área de Lengua*. Barcelona. Octaedro.

Annex

Exemples d'experiències d'ús de la xarxa social Ningi

- Animació lectora. CEFIRE Sagunt
<http://animacionlectora.ning.com/>
- De gom a gom. Xarxa educativa de l'IES Joanot Martorell de València
<http://degomagom.ning.com/>
- Edutac. Tecnologies per a l'educació. Xarxa d'intercanvi d'experiències
<http://edutac.ning.com/>
- Espurna. Projecte Espurna@
<http://espurna.ning.com>
- Internet en el Aula. Red educativa para una escuela del siglo XXI
<http://internetaula.ning.com/>
- Projecte EduCAT1x1. Espai d'acompanyament i formació
<http://educat1x1.ning.com/>
- Redes sociales educativas
<http://eduredes.ning.com/>
- Un entre tants. Xarxa cooperativa d'experiències

TIC per a l'ensenyament en valencià
<http://11entretants.ning.com/>

Referències de les autores

Pilar Garcia Vidal

IES Serpis. València

Grup d'Interacció i Ensenyament de Llengües (GIEL) i Grup d'Innovació Docent en Interacció Comunicativa i Ensenyament de Llengües (GIDICIEL). Universitat de València

pilar.garcia-vidal@uv.es

Línies de recerca: didàctica de la llengua i la literatura, les TIC com a recurs educatiu, educació lingüística en entorns plurilingües.

Alicia Martí Climent

IES L'Om. Picassent (València)

Grup d'Interacció i Ensenyament de Llengües (GIEL) i Grup d'Innovació Docent Oralitat i Ensenyament. Universitat de València

alicia.marti@uv.es

Línies de recerca: didàctica de la llengua i la literatura, les TIC com a recurs educatiu, educació lingüística en entorns plurilingües.

Aquest article fou rebut per ARTICLES DE DIDÀCTICA DE LA LLENGUA I DE LA LITERATURA el mes de setembre de 2010 i acceptat el mes d'abril de 2011 per ser-hi publicat.